

TÁC PHẨM DỰ THI
LIÊN HOAN PHÁT THANH TOÀN QUỐC LẦN THỨ XVI – 2024

Tên tác phẩm

NẠN MUA BÁN NGƯỜI (3 KỲ)

Kỳ 1: Từ bấy “Việc nhẹ lương cao”

Kỳ 2: Sau tấm màn thưa

Kỳ 3: Quyết liệt trong đấu tranh, ngăn chặn

Đơn vị: Đài Phát thanh – Truyền hình Cao Bằng

Nhóm tác giả: Vũ Thị Quỳnh Như, Hoàng Thị Hồng Ánh, Trần Đức Khải

Thể loại: Phóng sự (3 kỳ)

Tổng thời lượng: 18 phút 40 giây

Thời gian phát sóng: Kỳ 1: Ngày 30/07/2023

Kỳ 2: Ngày 06/08/2023

Kỳ 3: Ngày 11/08/2023

KỠ 1: TỪ BẦY “VIỆC NHỆ LƯƠNG CAO”

(Thời lượng: 7 phút)

DCT: *Thưa quý vị! Ngày hôm nay, 30/7 là “Ngày Thế giới phòng, chống mua bán người”. Tại Cao Bằng, nơi có đường biên giới trên đất liền với Trung Quốc dài nhất nước ta, công tác đấu tranh với tội phạm mua bán người xuyên biên giới càng trở nên phức tạp và khó khăn hơn, đặc biệt khi nạn nhân đều có một điểm chung là sự nhẹ dạ cả tin và thiếu hiểu biết*

Băng âm thanh: *Nạn nhân HOÀNG MÙI NHUẬN (Tên nhân vật đã thay đổi)*

Độc dịch: *“Nếu mình không đi làm thì về nhà nó không cho ăn. Mình bị lừa bán sang để đẻ con và làm việc cho họ nhưng ốm đau họ không quan tâm, chăm sóc gì. Vô cùng vất vả, như đi làm nô lệ cho họ, không được đối xử như con người”*

Sau 7 năm trời bị lừa bán sang Trung Quốc, ký ức về những ngày tháng trở thành “món hàng” nói xứ người có lẽ người phụ nữ này không bao giờ có thể quên.

Trong một phiên chợ vùng cao, qua lời giới thiệu của người hàng xóm về công việc rửa bát, chần lợn cho thu nhập 10 triệu đồng/ tháng, người phụ nữ nhẹ dạ cả tin chưa kịp nói một lời với người chồng và cô con gái lớn ở nhà mà vội bồng bế bé nhỏ mới 14 tháng tuổi cùng lên chuyến xe với những kẻ lạ mặt. Anh Bàn Tồn Pháy, người nhà nạn nhân chia sẻ:

Băng âm thanh: Anh Bàn Tồn Pháy

“Gia đình em thì từ lúc N vừa mới đi thì mới biết bà Chài bảo đi làm nhưng phải tầm 1,2 hôm sau thì mới biết là N bị bán đi. Hỏi bà Chài thì bà Chài viện lý

do bảo N về trước rồi. Theo suy nghĩ của nhà em mới nghĩ là N bị bán. Từ lúc đấy 2 thông gia lên xã báo các cơ quan chức năng tìm kiếm nhưng không tìm được, không có thông tin gì”

Những tưởng cuộc sống sẽ bớt nghèo khổ, thế nhưng, chuyến xe đó lại dẫn hai mẹ con cô bước sang một trang mới của cuộc đời đầy khổ đau và nước mắt.

Băng âm thanh: Nạn nhân HOÀNG MÙI NHUẬN

Đọc dịch: “Đi sang bên kia thì bà mẹ chồng bên kia bảo đây là tôi mất tiền mua cô về làm vợ cho con tôi thì cô phải đẻ con, phải làm việc cho tôi. Lúc biết bị bán tôi rất sợ, tìm không thấy đường về cũng muốn tự tử, nhưng còn nghĩ tới con, tới bố mẹ với chồng ở quê”

Anh Bàn Tồn Pháy, cho biết:

Băng âm thanh: Anh Bàn Tồn Pháy

“Mãi cho đến năm 2023 mới có thông tin N, ở bên Trung họ mất cảnh giác mới cho N sử dụng điện thoại, liên lạc xong không cảm tức nhiều, lúc đấy mới kết bạn trên Web Chat liên hệ về gia đình nhưng cũng không tìm được cách nào. Về sau nhắn tin nhà mình cũng thúc giục bảo ở bên đấy vất vả như vậy thì N cố gắng tìm điều kiện để trốn về”

Con đường trở về quê hương đoàn tụ với gia đình đã tìm thấy lối đi, nhưng lần này, không chỉ có Nhuận và đứa trẻ 14 tháng tuổi năm ấy, mà còn có thêm 2 đứa trẻ mang một nửa “dòng máu” nơi xứ người.

Băng âm thanh: Nạn nhân HOÀNG MÙI NHUẬN

Đọc dịch: “Để trốn về 4 mẹ con em phải đi bộ 3 ngày 3 đêm qua đường rừng, không có hành trang gì, quần áo cũng không có, chỉ có ít tiền tệ Trung Quốc để dành được mua đồ ăn cho con, mệt quá thì ngủ ở dọc đường”

Ngày Nhuận trở về cũng là ngày người hàng xóm, đối tượng Lý Mùi Chài và đồng bọn bị bắt giữ về tội mua bán người. Kẻ thủ ác sẽ phải nhận bản án

ng nghiêm minh của pháp luật, thế nhưng chắc chắn không thể bù đắp được hậu quả và những ám ảnh về tâm lý cho Nhuận cùng 4 đứa con thơ.

Không chỉ sử dụng những người thân quen, trực tiếp lừa bán nạn nhân, những kẻ cầm đầu đường dây mua bán người còn lợi dụng sự tiện lợi, phủ sóng rộng khắp của công nghệ internet để tiếp cận những cô gái trẻ nhẹ dạ, cả tin, thiếu hiểu biết sập bẫy “việc nhẹ lương cao”. Cũng là một nạn nhân may mắn trốn thoát trở về với gia đình. Nạn nhân Vy, 24 tuổi bằng hoàng nhớ lại.

Băng âm thanh Nạn nhân HOÀNG THỊ VY (Tên nhân vật đã thay đổi)

“Bắt đầu từ tháng 2/2023 em xuống nhà chị Hòa, chị dụ dỗ em sang bên đấy. Có thể một tháng kiếm được mấy chục triệu hoặc hơn trăm triệu. Sau khi bọn em đồng ý thì chị bảo để chị sắp xếp xe rồi đưa sang, có đi cả xe máy qua đò và đi thuyền qua sông, sau đó cứ di chuyển xe liên tục, em đi 1 tuần mới sang bên đấy. Em hỏi mấy chị làm ở đấy thì mới biết đang ở Myanmar. Người ta đến mua dâm mình phải bán dâm với người ta ý. Sang đấy làm được một tháng rưỡi thì bị bán đi chỗ khác, cũng công việc tương tự”

Khi bị đẩy vào con đường vượt biên trái phép, bán vào các cơ sở đánh bạc, hoạt động mại dâm nơi đất khách, nạn nhân bị khủng bố tinh thần, dùng nhục hình cưỡng bức làm việc cả ngày đêm và bị canh gác nghiêm ngặt, có những trường hợp còn bị tra tấn đến cùng cực.

Băng âm thanh Nạn nhân HOÀNG THỊ VY

“Em bị chuyển quán thứ hai thì chủ dễ tính hơn người ta cho dùng điện thoại thì em mới liên lạc với anh trai, xong mới báo với các chú công an”

Thượng tá Ma Vĩnh Long, Trưởng phòng Cảnh sát Hình sự, Công an tỉnh Cao Bằng cho biết:

Băng âm thanh: Thượng tá MA VĨNH LONG

“Để giải cứu nạn nhân này chúng tôi trải qua rất nhiều khó khăn, thường phải đi xe máy, đi bộ qua các đường đèo về Việt Nam. Từ Myanmar về đến Việt Nam mất hơn 10 ngày”

Bằng âm thanh HOÀNG THỊ VY

“Các chú liên hệ với rất nhiều người, xong lúc con lại sắp bị bán thì con báo với các chú là người ta nói tiếng Trung là sắp bán con đi tiếp, chú cho một cái nick của một chị giúp tìm xe về đến bên Việt Nam thì các chú ra đến Quảng Trị đón.”

Nhờ sự hỗ trợ của các cán bộ phòng cảnh sát Hình sự, Công an tỉnh Cao Bằng cùng gia đình, Nhuận và Vy may mắn được trở về quê hương sau những tháng ngày cùng cực nơi xứ người. Nhưng đằng sau đó là một tâm hồn và thể xác bị khủng hoảng nặng nề. Là những đứa trẻ được sinh ra ở nước ngoài, giờ lại tiếp tục thích nghi với một môi trường mới cùng vô vàn khó khăn trong việc làm giấy tờ khai sinh, đi học. Những bi kịch cuộc đời vẫn cứ tiếp diễn và ám ảnh đến cả những thế hệ sau.

KỲ 2: SAU TÁM MÀN THƯA

(Thời lượng: 6 phút 27 giây)

(Từ 7 phút– 13 phút 27 giây)

DCT: *Thưa quý vị! Không chỉ phụ nữ, trẻ em, nhiều nam giới cũng bị lừa bán từ các mối quan hệ trên mạng xã hội. Bên cạnh đó còn xuất hiện tình trạng mua bán trẻ sơ sinh, bào thai, mua bán nội tạng, để thuê. Song số vụ việc được đưa ra “ánh sáng” vẫn ở mức thấp so với thực tế do tính toàn cầu hóa của tội phạm. Quyết liệt trên mặt trận đấu tranh với tội ác mua bán người, các cán bộ chiến sỹ công an tỉnh Cao Bằng đã vạch trần phương thức, thủ đoạn của loại tội phạm toàn cầu này như thế nào, câu trả lời có trong kỳ 2 của serial phóng sự Nạn mua bán người mang tên: “Sau tám màn thưa”*

Cao Bằng không chỉ là nơi xuất hiện nguồn tội phạm mà còn là địa bàn trung chuyển mua bán người từ một số nước trong khu vực đi nước thứ ba. Tại khu vực biên giới, tội phạm mua bán người diễn biến phức tạp, khó lường. Thành phần phạm tội đa dạng, bao gồm những đối tượng phạm tội chuyên nghiệp, người thường xuyên qua lại khu vực biên giới, người nhà nạn nhân sinh sống và định cư ở nước ngoài, thậm chí là nạn nhân của các vụ mua bán người trước đó.

Các đối tượng trong và ngoài nước hình thành đường dây mua bán người xuyên quốc gia với phương thức, thủ đoạn tinh vi, như lấy danh nghĩa các công ty môi giới hôn nhân, môi giới lao động, sử dụng các nền tảng trực tuyến để tiếp cận, lừa bán nạn nhân ra nước ngoài nhằm cưỡng bức lao động và bóc lột tình dục, lợi dụng các quy định về y tế, nhân đạo, cho nhận con nuôi, mang thai hộ để bán trẻ sơ sinh, lợi dụng hình thức thăm thân, du lịch để lừa bán nạn nhân đến các cơ sở lao động cưỡng bức.

Gần đây, nổi lên hoạt động của các đối tượng người Việt Nam tại nước ngoài móc nối với đối tượng ở trong nước, sử dụng “chiêu bài” quảng cáo trên các trang mạng xã hội để tuyển lao động sau đó, đưa ra nước ngoài, bao gồm cả xuất cảnh hợp pháp và trái phép, rồi ép buộc làm việc trong các công ty đánh bạc trực tuyến, tổ chức lừa đảo sử dụng công nghệ cao. Nếu không hoàn thành chỉ tiêu ở mức cao sẽ bị đánh đập, giam giữ; số lao động này muốn trở về Việt Nam thì bị bắt ký giấy vay nợ, đòi tiền chuộc. Thượng tá Ma Vĩnh Long, Trưởng phòng Cảnh sát Hình sự, công an tỉnh Cao Bằng cho biết:

Băng âm thanh: Thượng tá MA VĨNH LONG

“Hiện nay đối với tội phạm mua bán người, thủ đoạn cũng có những diễn biến mới. Trước đây các loại tội phạm mua bán người truyền thống, chủ yếu đưa các nạn nhân sang Trung Quốc để ép lấy vợ của người đồng bào dân tộc thiểu số của Trung Quốc, cưỡng bức lao động và ép làm mại dâm, hiện nay thì tình hình tội phạm mua bán người có xu hướng chuyển dịch địa bàn hoạt động là các

nước Campuchia, Myanma, Philipin. Nếu các trường hợp này không làm thì ép phải trả một số tiền từ 50-100 triệu thì mới có thể quay về nước”

Với sự bùng nổ của mạng xã hội, thủ đoạn của các nhóm đối tượng buôn bán người ngày càng tinh vi và xảo quyệt. Theo cơ quan công an, thủ đoạn chủ yếu của các đối tượng tội phạm là sử dụng mạng xã hội như: Zalo, Facebook hay Viber để kết nối, dụ dỗ các nạn nhân sập bẫy. Các đối tượng trong các đường dây mua bán người thường sử dụng chiêu thức như lợi dụng những mối quan hệ qua mạng xã hội, hứa hẹn rủ đi làm ăn xa, hợp tác làm ăn, tìm “việc nhẹ, lương cao”; giả vờ làm quen, yêu đương rồi đem bán; môi giới hôn nhân giả, hứa hẹn gả chồng giàu có, cho con nuôi, đi du lịch, du học... Bên cạnh đó, các đối tượng còn thiết lập các đường dây mua bán trẻ sơ sinh; đường dây lừa các thanh, thiếu niên ở khu vực thành phố tham gia vào hoạt động mại dâm, tổ chức các chuyến du lịch tình dục xuyên quốc gia để đưa phụ nữ ra nước ngoài bán.

Băng âm thanh: Thượng tá MA VĨNH LONG

“Trên địa bàn tỉnh Cao Bằng hiện nay thì các nạn nhân cũng có và các nạn nhân từ các tỉnh khác đi qua địa bàn Cao Bằng sang Trung Quốc, mua bán tại Trung Quốc cũng diễn ra khá phức tạp. Thủ đoạn của tội phạm thì hiện nay các đối tượng chủ mưu trong mua bán người thường dụng mạng xã hội câu kết với các đối tượng trong nước, từ đó lôi kéo nạn nhân để nạn nhân vượt biên trái phép sang nước ngoài và thực hiện hành vi cưỡng bức lao động ở nước ngoài”

Có thể khẳng định phương thức, thủ đoạn của tội phạm mua bán người ngày càng tinh vi, xảo quyệt và đa dạng về cách thức nhưng về mặt bản chất, đa số các vụ lừa nạn nhân nhằm mục đích mua bán đều nhằm vào hai điểm yếu “tình” hoặc “tiền” để đưa nạn nhân vào bẫy. Chủ yếu nạn nhân bị mua bán do bị “lừa” mà khi phát hiện đã ở tình trạng “khó có thể trốn thoát”.

Có nhiều nguyên nhân dẫn đến tình trạng mua bán người diễn ra nhức nhối, trong đó phải kể đến bất cập từ hệ thống pháp luật trong nước chưa tương thích với luật pháp quốc tế về khái niệm “mua bán người” và các dấu hiệu cấu thành

tội phạm. Đối tượng, địa bàn thực hiện hành vi phạm tội mua bán người đã mở rộng phạm vi xuyên quốc gia, trong khi đó hoạt động bọn tội phạm ngày càng tinh vi, xảo quyệt gây khó khăn cho các lực lượng chức năng trong công tác phát hiện, điều tra, xử lý. Thượng tá Ma Vĩnh Long, Trưởng phòng Cảnh sát Hình sự, công an tỉnh Cao Bằng cho biết:

Băng âm thanh: Thượng tá MA VĨNH LONG

“Hiện nay các đối tượng dùng mạng xã hội, nhóm kín để câu kết, lôi kéo, dụ dỗ nạn nhân diễn ra rất phức tạp và cũng là khó khăn chung của cơ quan điều tra trong việc tiếp cận để phòng ngừa, ngăn chặn các hành vi. Khó khăn tiếp theo là các nạn nhân của hành vi mua bán người thường là ở nước ngoài, khi nhận được thông tin vụ mua bán người thì cơ quan điều tra phải phối hợp với cơ quan ở nước ngoài để giải cứu, tuy nhiên khi các nạn nhân ra nước ngoài rồi thì các đối tượng thu giữ điện thoại, không cho liên lạc với gia đình, không có thông tin gì nên cơ quan điều tra gần như không có thông tin gì giải cứu được nạn nhân”

KỶ 3: QUYẾT LIỆT TRONG ĐẤU TRANH, NGĂN CHẶN

(Thời lượng: 5 phút 12 giây)

(Từ 13 phút 28 giây – 18 phút 40 giây)

DCT: Sau tám màn thừa, hàng loạt phương thức, thủ đoạn của tội phạm mua bán người bị vạch trần bởi cơ quan cảnh sát điều tra. Thế nhưng những con số đau lòng về nạn mua bán người vẫn chưa có dấu hiệu suy giảm. Những giải pháp trọng tâm đang được các cấp, ngành, địa phương triển khai trong năm hành động phòng, chống mua bán người 2023.

(Tiếng động nền..

2 tuổi cũng là 2 năm ở trung tâm...

Dạn dĩ khi tiếp xúc với người lạ....

...và cũng chẳng biểu lộ nhiều cảm xúc...

Em là nạn nhân của tội phạm mua bán người ngay từ khi còn chưa lọt lòng. Đáng buồn hơn người nhận tâm giao bán em lại chính là mẹ ruột của em. Trong thời gian mẹ em thụ lý về tội mua bán, môi giới mua bán người, em được nuôi dưỡng tại Trung tâm Bảo trợ xã hội tỉnh. Được các cô ở trung tâm yêu thương, chăm sóc, em lớn lên với thể chất phát triển hoàn toàn bình thường, nhưng chắc chắn sẽ chẳng thể trọn vẹn bởi những vết xạm của tuổi thơ thiếu vắng hơi ấm cha mẹ. Giám đốc Trung tâm Bảo trợ xã hội tỉnh Cao Bằng, bà Nông Thị Duyên chia sẻ:

Băng âm thanh: Bà NÔNG THỊ DUYÊN

“Hiện nay Trung tâm bảo trợ xã hội đang chăm sóc nuôi dưỡng một cháu là nạn nhân của mua bán người từ tháng 10 năm 2021, hiện nay mẹ cháu đang trong quá trình thu án, cháu đang được chăm sóc, nuôi dưỡng tại trung tâm. Trẻ bị mua bán thì có nhiều khó khăn, thiệt thòi, các cháu ngay từ khi tiếp nhận thì thiếu tình cảm mẹ con, không được nuôi dưỡng bằng sữa mẹ nên sức đề kháng của cháu hạn chế, cháu thường xuyên đau ốm”

Một con số đáng báo động được công bố khi trên thế giới hiện nay có gần **18 triệu người** là nạn nhân của tội phạm buôn người. Điều này khiến cho vấn nạn mua bán người trở thành vấn đề toàn cầu nhức nhối chứ không chỉ riêng quốc gia nào.

Tại Việt Nam, 6 tháng đầu năm 2023, lực lượng chức năng đã phát hiện, điều tra **88 vụ/229** đối tượng phạm tội mua bán người. Trong đó, Công an tỉnh Cao Bằng chủ trì phát hiện, bắt giữ 3 vụ, 6 bị can về hành vi mua bán người.

Tội phạm mua bán người đã xảy ra trên phạm vi 63 tỉnh, thành phố, nạn nhân không chỉ là phụ nữ, trẻ em, mà đã xuất hiện tình trạng mua bán nam

giới, mua bán trẻ sơ sinh, bào thai, mua bán nội tạng, đẻ thuê. Gần 85% số vụ mua bán người ra nước ngoài, tập trung chủ yếu qua các tuyến biên giới giữa Việt Nam với Campuchia, Lào và Trung Quốc, trong đó, sang Trung Quốc chiếm tới 75%.

Để chủ động ngăn chặn, phòng ngừa, giải quyết có hiệu quả với tội phạm mua bán người trên địa bàn tỉnh, Ban Giám đốc Công an tỉnh chỉ đạo công an các huyện, Thành phố chủ động nắm chắc tình hình, diễn biến của tội phạm mua bán người, triển khai đồng bộ các biện pháp nghiệp vụ phòng ngừa, phát hiện, ngăn chặn hiệu quả với tội phạm mua bán người và các tội phạm khác liên quan. Đại tá Đoàn Hồng Hiệu, Phó Giám đốc Công an tỉnh Cao Bằng nói:

Băng âm thanh Đại tá ĐOÀN HỒNG HIỆU

“Trong thời gian tới Công an tỉnh sẽ chủ động, tiếp tục tham mưu với Ban chỉ đạo 138 tỉnh triển khai có hiệu quả Luật Phòng chống mua bán người; chương trình phòng chống mua bán người giai đoạn 2021 – 2025, định hướng đến năm 2030. Trong đó đặc biệt chú ý tới công tác truyền thông, công tác tuyên truyền để mọi người dân hiểu và phòng tránh các hoạt động của đối tượng mua bán người”

Để công tác phòng, chống mua bán người đạt hiệu quả, công tác tuyên truyền, phổ biến, quán triệt các văn bản, luật pháp, chính sách liên quan đã được các sở, ngành, địa phương triển khai kịp thời, đồng bộ với các hình thức phong phú, đa dạng, tổ chức tuyên truyền trong cộng đồng dân cư, địa bàn các xã giáp biên.

Bên cạnh những biện pháp tích cực trong công tác đấu tranh, phòng ngừa, ngăn chặn tội phạm, đem lại nhiều hiệu quả tích cực, tỉnh còn hết sức chú trọng thực hiện công tác tiếp nhận, tư vấn và hỗ trợ nạn nhân mua bán người với tất cả trách nhiệm và sự đồng cảm, yêu thương.

Góc sân quen thuộc mỗi giờ vui chơi tại mái nhà bảo trợ, nơi hình hài bé nhỏ này sẽ sinh sống và lớn lên từng ngày. Để có được những điều bình dị

vốn có như những đứa trẻ cùng trang lứa khác, chắc chắn sẽ còn đó nhiều chông gai trong cuộc đời phía trước của em.

DCT: *Thưa quý vị! Để không còn những mảnh đời bất hạnh khi là nạn nhân của tội phạm mua bán người, bên cạnh sự quyết liệt trong công tác đấu tranh, ngăn chặn của các lực lượng chức năng, sự vào cuộc, đồng hành của các tổ chức xã hội thì một điều quan trọng hơn cả vẫn là ý thức nâng cao sự cảnh giác và hiểu biết của mỗi chúng ta để không trở thành “món hàng” của kẻ phạm tội. Đây cũng là thông điệp trong chương trình hưởng ứng “Năm hành động phòng, chống mua bán người 2023” gửi đến cộng đồng, xã hội./.*